

LIKOVNO IZRAŽANJE IN OTROŠKA RISBA

Napisala: A. S. (razredni pouk; 5. skupina)

Kazalo

UVOD IN OPREDELITEV PROBLEMA.....	3
METODA.....	5
PROSTA RISBA (priloga 1).....	5
ČLOVEK V GIBANJU (priloga 2).....	5
ZAKLJUČEK.....	7
LITERATURA.....	8
Priloge	
Priloga št. 1: Prosta risba.....	9
Priloga št. 2: Človek v gibanju.....	10

UVOD IN OPREDELITEV PROBLEMA

Osnovni namen vaje je, da spoznamo katere komponente otrok izraža skozi sliko. Kako gleda na svet in na kakšen način bi ga prenesel na list papirja. Opazovali bomo tudi sposobnost ročnih spretnosti in njihovo ustvarjalnost.

Otrok z govoricco risbe najlažje izrazi tisto, česar ustno ne zna ali ne zmore. Če govoricco otroške risbe spoznamo in jo razumemo, lahko otroku pravočasno pomagamo.

Otrokove risbe odsevajo njegovo življenje, stopnjo njegove razvojne starosti, še prav posebno pa njegovo duševno življenje: osebnostne značilnosti, temperament, predstavljenost in čustveno doživetje okolja, ki ga obdaja. Ena od prvih strokovnjakinj, ki so se s psihologijo otroške risbe ukvarjali pri nas, je psihologinja Slavica Pogačnik Toličič: "Ko sem pri svojem delu vodje mentalno higienskega oddelka v Centralnem otroškem dispanzerju spremljala predšolske otroke, mi je bil kot sporočilo njihove osebnosti najdragocenejši pripomoček prav risba."

Ali lahko torej prek otroške risbe razberemo, kakšen je nek otrok, njegovo čustveno stanje, njegove stiske? "V otroških risbah se lahko vidijo otrokovi interesi, tisto za kar se zanima, bo bolj pogosto risal. Za slikami se skrivajo želje in pričakovanja. "Otrok s čustvom manjvrednosti se lahko na primer nariše izredno velikega, če otrok koga ne mara, se ga boji, ga bo pobarval temno," pravi psiholog dr. Vid Pečjak. Vendar pa opozarja, da je za pravilno interpretacijo in razlago potrebno imeti psihološko strokovno podlago ter poznati in upoštevati osebno zgodovino otroka. Upoštevati je treba tudi otrokove likovne sposobnosti.

Faze otrokovega razvoja skozi risbe

1. Faza čečkanja:

Obdobje: ob koncu 1., največkrat pa v 2. letu.

Značilnosti: Risbe so naključne in kaotične. Ne reprezentirajo zunanjih predmetov, oseb in pojavov in v njih ni mogoče najti smisla.

2. Faza simbolične risbe:

Obdobje: od 3. do 4. leta.

Značilnosti: Risbe že nekaj pomenijo in imajo reprezentativno funkcijo. Otroci človeško telo rišejo kot 'glavonožca' (dolžine posameznih delov niso pomembne) in drevo v obliki navpične črte, na kateri je krog. Slike so lahko raztresene, predmeti so razmetani naključno, vmes so tudi konfiguracije brez smisla.

3. Faza razumske risbe:

Obdobje: od 4. do 8. leta

Značilnosti: Otrok ne riše stvari kot jih vidimo, ampak riše vse, kar o neki stvari ve. Značilen primer so t.i. rentgenske slike, pri katerih se npr. skozi zid hiše vidi njena notranjost. Ko mati

štiriletniku pove, da nosi v trebuščku bratca, ta nariše mamico in dojenčka v njenem trebuhu.

4. Faza realistične slike

Obdobje: od 7. ali 8. leta naprej.

Značilnosti: Otrok riše to, kar vidi, in poskuša risati tako, kot vidi (roka ima npr. vseh pet prstov). Pojavlja se tudi dinamična slika (človek je narisani v gibanju). Kmalu po 9. letu se pojavi delna globina, predmeti se prekrivajo in imajo sence.

5. Faza zrelega risanja

Obdobje: puberteta

Značilnosti: Risba se spreminja tudi med puberteto in kasneje. V tej dobi se lahko ponovno uveljavita fantazija in izkrivljanje, vendar namerno in kontrolirano.

METODA

Da bi podrobneje spoznala otroško risbo, sem dala nalogo otroku, da nariše dve risbi. Prva risba je bila prosta izbira. Otrok si je sam zbral tematiko. Na drug list papirja pa je moral narisati človeka v gibanju.

Opazovala sem deklico Evo, ki je stara 8 let in 8 mesecev. Hodi v tretji razred devetletne osnovne šole. Je moja mlajša sestra. Poskuse sva opravili v soboto, 10. 5. 2008, ob 12:05. Eva je ravnokar prišla iz glasbene šole.

PROSTA RISBA (priloga 1)

Pripomočki:

- barvice
- list papirja

Potek vaje:

Pred Evo sem postavila barvice in list papirja. Rekla sem ji naj nariše nekaj po svoji želji.

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Eva je najprej zelo premišljevala kaj naj nariše. Rekla mi je, naj ji dam idejo. Vendar sem rekla, da je vseeno kaj nariše in da naj nariše tisto, kar ji najprej pride na pamet. Najprej je narisala travo, nato deblo z duplom, krošnjo, veje, gnezdo, ptičke, veliko ptico, štor, punčko, psa in povodec. Na sliki je osem elementov. Vse elemente je pobarvala. Poudarjenega elementa ni in tudi izrazito manjkajočega nisem opazila. Duplo je nakazala s krogom v deblu, kar na nek način poudarja globino. Risba ima nek pomen in je zaključena, zato bi jo umestila v fazo realistične risbe.

ČLOVEK V GIBANJU (priloga 2)

Pripomočki:

- barvice
- list papirja

Potek vaje:

Pred Evo sem postavila list papirja in barvice. Rekla sem ji naj nariše človeka v gibanju oziroma človeka ko teče.

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Ko sem Evi rekla naj nariše človeka v gibanju, me je najprej malo čudno pogledala. Potem sem rekla, naj nariše sebe pri telovadbi, ko teče. Najprej je narisala glavo, ki pa je glede na telo zelo velika. Potem se je lotila trupa in nazadnje je narisala še travo. Ko je skoraj končala, me je vprašala, če se vidi, da teče. Najprej je hotela to ponazoriti tudi s črtkano črto, a se kasneje za to ni odločila. Zanimivo pa se mi je zdelo, da na desni roki ni narisala prstov, kar pomeni, da že ima prostorsko predstavo. Da je človek v gibanju je ponazorila s travo, ki jo je narisala čisto na koncu in s tem, da je narisala noge zelo narazen.

ZAKLJUČEK

Pri vseh otrocih opazamo v njihovih risbah enake razvojne zakonitosti. Običajno otrok začne risati med drugim in tretjim letom, to je v obdobju naglega govornega razvoja, saj sta govor in risba sorodni izrazni sredstvi. Kdaj točno začne otrok risati, pa je odvisno od njegove telesne in duševne zrelosti pa tudi od okolja, v katerem živi. Razvojne faze otrokovega likovnega izražanja pa pri vseh otrocih ne potekajo tako, kot smo jih opisali v uvodu. Pri nekaterih je ta razvoj podoben, pri drugih hitrejši, nekaj pa je tudi takih otrok, ki v tem zaostajajo.

Izredno upočasnen razvoj na grafomotoričnemu področju je lahko dokaj zanesljiv kazalec, da se otrok tudi duševno počasneje razvija, da ima težave z zdravjem ali pa, da je v njegovi duševnosti nastala praznina. Kako pomagati takšnemu otroku, bo lahko najbolje svetoval izkušen otroški psiholog.

LITERATURA

<http://www.osebnost.si/clanki/preglej.php?id=74>

Pogačnik Toličič, (1986). Govorica otroške risbe. Ljubljana: ČGP DELO.